

Agkärr

Kalkkärr med *Cladium mariscum* och *Caricion davallianae*-arter

Calcareous fens with *Cladium mariscus* and species of the *Caricion davallianae*

EU-kod: 7210

Länk: Gemensam text (namn och koder)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf#2

Beskrivning av naturtypen

Länk: Gemensam text (beskrivning av naturtypen)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf
[#2](#)

Utdrag ur EU:s tolkningsmanual

Cladium mariscus beds of the emergent-plant zones of lakes, fallow lands or succession stage of extensively farmed wet meadows in contact with the vegetation of the Caricion davallianae or other Phragmition species [*Cladietum marisci* (Allorge 1922) Zobrist 1935].

Svensk tolkning av definitionen

Kalkrika kärr, sjöpartier eller annan fuktig mark med förekomst av ag. Habitatet uppträder främst i strandzonen vid kalkrika vatten, på våta ängar som brukas extensivt och i kärrpartier med viss källpåverkan. Naturtypen kan utgöras av i princip enartssamhällen med ag eller i ofta artrika, hävdade ytor där ag förekommer tillsammans med starr- och orkidéarter. Torvdjupet kan understiga 30 cm. Både öppna och trädklädda kalkkärr inkluderas i habitatet, vilket kan ha en krontäckning på 0-100%. Habitatet förekommer i den nemorala och boreonemorala delen av landet och framförallt på Gotland och Öland.

Växtalliansen ”Caricion davallianae” innebär knagglestarr *Carex flava* s.str., näbbstarr *Carex lepidocarpa*, ängsstarr *Carex hostiana*, gräsull *Eriophorum latifolium*, kärrlilja *Tofieldia calyculata*, kärrknipprot *Epipactis palustris*, blodnycklar *Dactyloriza incarnata*, majviva *Primula farinosa*, med flera.

Naturlighetskriterier: Habitatets hydrologi och hydrokemi får inte vara starkt generellt påverkad av antropogena ingrepp. Reversibla, mindre ingrepp som orsakat lokal störning i begränsade delar av habitatet kan medges. Traditionell slåtter- eller beteshävd som gynnar mångformigheten i habitatet utan att utplåna karaktärsarten ag får bedrivas.

Kommentarer

Agkärr förekommer i Sverige i boreal och kontinental biogeografisk region. Väl utvecklad förekommer naturtypen framför allt på Gotland och Öland. På Gotland har agmyrar traditionellt brukats och agen har använts för takläggning.

Agkärr (7210) är en prioriterad naturtyp i habitatdirektivet och har **normalt** tolkningsföreträde före andra naturtyper när kriterierna för agkärr uppfylls. På Öland och Gotland, där ag förekommer rikligt, bör också utrymme för prioriteringar mellan olika naturtyper ges och inte begränsas till förekomst av ag.

Gränsdragning mot andra naturtyper

- Framför allt på Öland och Gotland kan agvegetation förekomma även i rikkärr (7230), kransalgssjöar (3140) eller fuktängar (6410), och undantag från regeln om tolkningsföreträdet för agkärr kan tillämpas där.
- Den örtrika rikkärrsvegetation som brukar utgöra en bård kring agkärren ska klassas som rikkärr (7230).

Viktiga strukturer och funktioner

- Kalkrikedom
- Hög grundvattennivå eller öppet vatten
- Förekomst av ag
- God vattenkvalitet (ej eutrofierat)
- Viss hävdpåverkan

Typiska och karakteristiska arter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	K-art	T-art	Grupp	Region
Kärlväxter					
<i>Cladium mariscus</i>	ag	K-art			
<i>Dactylorhiza maculata</i> ssp. <i>maculata</i>	jungfru marie nycklar		T-art		B, K
<i>Pinguicula vulgaris</i>	tätört		T-art		B, K
<i>Primula farinosa</i>	majviva		T-art		B, K
<i>Schoenus ferrugineus</i>	axag		T-art		B, K
<i>Schoenus nigricans</i>	knappag		T-art		B

Klassificering enligt andra klassificeringssystem

Klassificeringssystem	Naturtypens motsvarighet
VIN:	3.4.4.1a Rik högstarr-ört-typ, ag-variant
EUNIS:	D5.24 Fen [<i>Cladium mariscus</i>] beds

Utbredning och förekomst

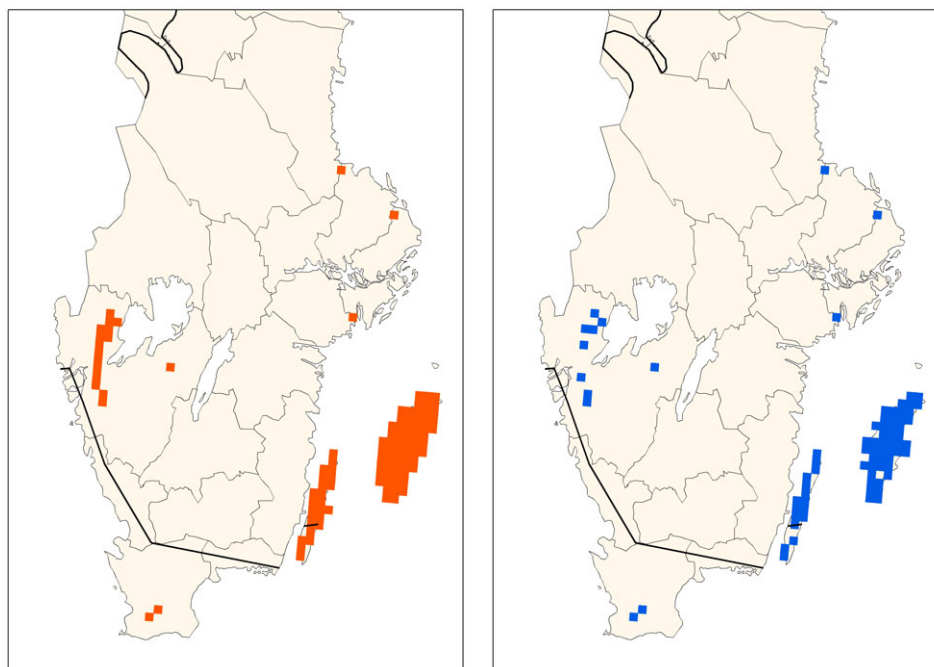
Länk: Gemensam text (utbredning och förekomst)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf

#5

Rapporterad nationell bevarandestatus år 2007

Rapporterat 2007	Reg. A	Reg. B	Reg. K	Totalt
Natura 2000-områden				
Utpökade för naturtypen (st)		60	4	64
Utbredning				
Aktuellt värde (km ²)		9 900	800	10 700
Referensvärde (km ²)		9 900	800	10 700
Bedömning aktuell status		Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	
Förekomstareal				
Aktuellt värde (km ²)		75,0	0,3	75,3
Referensvärde (km ²)		75,0	0,3	75,3
Bedömning aktuell status		Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	
Kvalitet				
Bedömning aktuell status		Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	
Framtidsutsikt				
Bedömning aktuell status		Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	
Samlad bedömning				
Bedömning aktuell status		Gynnsam	Gynnsam	
Bedömning trend		Stabil	Stabil	

Figur 1. Svenskt utbredningsområde (till vänster) och förekomstareal (till höger).

Förutsättningar för bevarande

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf
[#8](#)

Förutsättningarna för att naturtypen ska finnas är lämpliga strandzoner vid kalkrika vatten, på våta ängar som brukas extensivt och i kärrpartier med viss källpåverkan. Naturtypens fortlevnad med naturlig variation av strukturer/formelement och vegetation förutsätter också intakta hydrologiska förhållanden och en opåverkad hydrokemi. Detta inkluderar att torv inte oxideras som en följd av antropogena ingrepp utan endast som en eventuell följd av naturliga förändringar

Gynnsamt tillstånd/bevarandestatus förutsätter att de typiska arterna inte minskar påtagligt i området respektive på biogeografisk nivå eftersom typiska arter indikerar att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner.

Förvaltning/skötsel

Traditionell slåtter- eller beteshävd som gynnar mångformigheten i habitatet utan att utplåna karaktärsarten ag får bedrivas.

Hotbild

- Dikning och andra markavvattande åtgärder liksom dämning i naturtypen och dess omgivning påverkar hydrologi och hydrokemi och kan ge konsekvenser på vegetation. Effekterna kan vara uttorkning ökad igenväxning och erosion.
- Många agkärr hotas av igenväxning eller är under igenväxning pga av upphörd hävd. Problemet är störst i Sydsverige och beror vanligtvis på av ändrad markanvändning och nedläggning av jordbruk.
- Anläggning av mindre vägar och transportleder för markanvändning över eller i närheten av naturtypen kan påverka den fysiska miljön, hydrologin och/eller hydrokemin i ett område.
- Skogsbruk i naturtypen eller i närområdet förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan också orsaka läckage av näringsämnen ut på myren.
- Spridning av till exempel aska och gödningsämnen i naturtypen kan ge drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i naturtypens närhet kan också skada naturtypen genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten.
- Ökad våtdeposition av bland annat kväve gör att naturtypens vegetationsammansättning kan förändras.
- Samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar etc kan direkt eller indirekt förstöra eller orsaka skada på naturtypen.

Bevarandeåtgärder

- Gångse åtgärder för att upprätthålla gynnsam bevarandestatus så att ingen försämringar för naturtypen sker, (dvs att dess intressen respekteras i fysisk planering, tillståndsprövning, generell naturvårdshänsyn, förvaltning av skyddade områden, artskydd och uppföljning samt övervakning).
- Landsbygdsprogrammets (2007-2013) miljöersättningar innebär att jordbrukare kan få ersättning för skötsel och åtgärder.
- Information och rådgivning kan bedrivas bland annat inom landsbygdsprogrammet.
- Information till markägare och verksamhetsutövare. Information bör samordnas mellan länsstyrelsen, Skogsstyrelsen och kommunen.
- Genomförandet av Åtgärdsprogram för rikkärr.

Regelverk

Länk: Gemensam text (regelverk)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf

#11

- Naturtypen ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 1 och är en prioriterad naturtyp där.
- Regelverk som är särskilt viktigt för naturtypen är vattenverksamhet, markavvattning, torvtäkt och skogsbrukets regelverk.
- Regelverk som är särskilt viktigt för naturtypens omgivning utöver det som nämns ovan är jordbrukets regelverk.

Bevarandemål, målbildningar och uppföljning

Länk: Gemensam text (bevarandemål och uppföljning)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/naturtyper/naturtypergemensam.pdf

#19

På Naturvårdsverkets hemsida om uppföljning i skyddade områden, finns en rapport (6379:2010) om uppföljnings i skyddade områden. Den beskriver arbetet med formulering av mål och användande av målbildningar för att följa upp målen. Rapporten beskriver det generella arbetet, och uppföljningen i detalj beskrivs i manualer för uppföljning av olika naturtyper. Det finns även manualer för uppföljning av olika naturtypsgrupper. Där finns information om arbetsmetoder, och exempel på olika målbildningar.

Det finns bland annat manualer för Våtmarker, för Flygbildstolkning och för olika artgrupper.

Litteratur och kontaktuppgifter

Länk: Gemensam text (litteratur och kontaktuppgifter)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/natur/naturgemensam.pdf#

Naturtyps- och ekosystemvis litteratur

Backe S (2007): Manual för basinventering av myrar. Version 3.0

Götbrink E (2008). Manual 7. Manual för uppföljning i myrar. Version 1.9.4

Löfroth M (1991): Våtmarkerna och deras betydelse. Naturvårdsverket Rapport 3824.

Naturvårdsverket (2007): Myrskyddsplan för Sverige. Huvudrapport över revidering 2006. Rapport 5667.

Naturvårdsverket (2007). Myrskyddsplan för Sverige. Delrapport – objekt i Svealand. Rapport 5668.

Naturvårdsverket (2007). Myrskyddsplan för Sverige. Delrapport – objekt i Götaland. Rapport 5670.

Naturvårdsverket (2007): Myrskyddsplan för Sverige. Delrapport – objekt i Norrland (rättad utgåva). Rapport 5787.

Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet (2005). Nationell strategi för Myllrande våtmarker.

Naturtyps- och ekosystemvisa länkar

Naturvårdsverket handledning för miljöövervakning:

<http://www.naturvardsverket.se/sv/Tillstandet-i-miljon/Miljoovervakning/Handledning-for-miljoovervakning/Metoder/Undersokningstyper/Undersokningstyp-Vatmark/>

Kontaktuppgifter

Lena Tranvik
lena.tranvik@artdata.slu.se

ArtDatabanken
Bäcklösavägen 10

NATURVÅRDSVERKET 2011
VÄGLEDNING FÖR 7210 AGKÄRR

018-67 24 78

Box 7007
750 07 Uppsala